

[Formanden.]

forslag til lov om jordrente til staten
[af Oluf Pedersen m. fl.].

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om økonomisk udligning m. v. mellem Københavns kommune og Frederiksberg og Gentofte kommuner.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov (om løsladelse på prøve m. v.).

Mødet hævet kl. 16⁵⁵.

50. møde.

Fredag den 10. februar kl. 13.

Formanden: Medlemmer af folketinget Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen har meddelt mig, at de ønsker her i tinget mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om et særligt brændselstillæg til alders- og invaliderentemodtagere m. fl.

Den på dagsordenen først opførte sag skal jeg lade udgå.

Man gik da til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om foranstaltninger vedrørende blinde og stærkt svagsynede.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Bladt, Conradsen, Urban Hansen, Hjortnæs, Evald Kristensen, Mørk, Orla Pedersen, Givskov Christensen, Søren Andersen, Peder Christensen*

(Rebild), *Krogh, Ladefoged, Jacob Pedersen, Gottschalck-Hansen, Gertie Wandel og Johs. Christiansen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om økonomisk udligning m. v. mellem Københavns kommune og Frederiksberg og Gentofte kommuner.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1169, fremsættelsen i tidenden sp. 2305).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Urban Hansen: Det foreliggende lovforslag bygger på en betænkning fra en voldgiftsret, hvis indstilling er enstemmig, og det kan måske derfor være af mindre betydning at gå i enkeltheder, men jeg vil dog alligevel gerne gøre nogle enkelte bemærkninger.

Det udligningstilsvar, der her er tale om, beregnes på grundlag af visse af de kommunale udgifter. Jeg har valgt som eksempel at tage udligningstilsvaret for 1954—55, hvor der for Københavns vedkommende indgik som udgiftsbeløb: fra centraladministrationen 47 mill. kr., sociale formål 96 mill. kr., hospitals- og sundhedsvæsen 67 mill. kr., skolevæsenet 47 mill. kr., altså tilsammen 257 mill. kr. Københavns samlede driftsudgifter var i det pågældende år 362 mill. kr., altså mere end 100 mill. kr. holdes udenfor beregningen.

Det skal uden videre erkendes, at en række udgiftposter må siges at være helt frie i den forstand, at kommunalbestyrelsen selv bestemmer deres størrelse, men grænsen mellem frie og kommunale opgaver er flydende, og det synes mig at være således, at der blandt de udgiftsområder, som ikke indgår i udligningen, er flere, der faktisk må anses for bundne, uanset bystyrets politiske sammensætning. Et eksempel: ingen kunne vel tænke sig, at en kommune kan ophøre med at have udgifter til gade- og vejnet. Eller for at tage et andet eksempel: biblioteksvæsenet, hvor lovgivningen ligefrem påbyder kommunerne at etablere et sådant, er heller ikke med ved beregningen af udligningen.

[Urban Hansen.]

Sådan som udligningsloven nu engang er formet, har det afgørende betydning, hvor mange udgiftsområder der indgår i beregningen. Udligningen har nemlig ikke til formål at foretage en udgiftsudligning, hvor der overføres beløb fra en kommune med relativt små udgifter til en kommune med relativt store udgifter. Udgifterne har kun betydning ved beregning af det såkaldte udgiftstal, der beregnes for Frederiksberg-København under eet og for Gentofte-København under eet, og jo højere udgiftstallet er, desto større bliver udligningstilsvaret til København. Vejudgifterne medtaget ville f. eks. i 1953—54 have betydet, at Københavns kommune ville have fået 5,7 mill. kr. mere i udligningstilsvær, end den nu fik tildelt.

Motiveringen for, hvilke poster der skal indgå i udgiftstallet, har man på side 121 i betænkningen vedrørende udligningen mellem København og Frederiksberg, afgivet i 1935. Her udtales det — jeg beder om formandens tilladelse til et citat:

„Ved afgørelsen af, hvilke udgifter der bør indgå i udgiftstallet, har man ment kun at burde medtage sådanne udgifter, hvis størrelse enten i overvejende grad er lovbundne, eller som ifølge hele deres karakter er typiske udtryk for det kommunale udgiftsniveau.“

Jeg mener, at bl. a. vejudgifterne og biblioteksudgifterne i høj grad falder ind under den sidste kategori.

Dette forslag blev overtaget af Gentofte kommunes udvalg, hvis betænkning i 1936 dannede basis for selve lovforslaget om udligning. Det forekommer mig derfor helt rimeligt, når Københavns kommunes repræsentanter i den betænkning, som er afgivet om voldgiftsrettens arbejde, siger, at de måtte ønske flere udgifter med i beregningen, så meget mere som der har været en stadig stigende forskel mellem de to vigtige faktorer i hele beregningsgrundlaget, udgiftstallet og skattetallet.

Ved lovens seneste revision i 1953 havde Københavns kommunes repræsentanter i voldgiftsretten peget på, at reguleringen af spændvidden mellem udgiftstallet og skattetallet i stedet for efter forandringen i detailpristallet burde ske efter de reelle svingninger i selve udgiftstallet. Det blev den-

gang afvist med den begrundelse, at erfaringerne efter revisionen, som havde fundet sted i 1951, endnu var altfor begrænsede. Men nu kan vi altså konstatere, at det er erkendt, idet man er enedes om at forlade detailpristallet som grundlag for beregningen og i stedet gå over til et indekstal, som efter lovforslaget angiver den procentvise størrelse af udgiften pr. indbygger indenfor de udgiftsområder, som medtages ved udligningstilsvarets beregning. Man er her enedes om at anvende det udgiftstal, som er lavest, altså udgiftstallet i den af de tre kommuner, der har det laveste tal, og det er i øjeblikket København. Denne ændring fra detailprisgrundlaget til det nye indekstal er den væsentligste forklaring på, at Københavns kommune ved den nye lov vil få et større udligningstilsvær.

Herudover er man enedes om fremtidig at medtage pensionsudgifterne med 30 pct. mod hidtil 20 pct., og endelig er man enedes om at bruge en anden grundskyldpromille end hidtil. Fra 1937 har man i København haft en grundskyldpromille på 7,5, og man har ikke haft nogen mulighed for at forhøje den. Der er ved lovændring i fjor skabt mulighed herfor; det såkaldte loft blev fjernet, og resultatet har været, at Københavns kommune har forhøjet sin grundskyldpromille til 11 og Frederiksberg sin til 12.

For nu at finde en fællesnævner, der i nogen måde skulle kunne bruges som et beregningsgrundlag, har man i voldgiftsretten diskuteret sig frem til et tal på 8,7. Hvis man ville spørge, hvad der begrunder dette tal, så siges det i betænkningen, at man, da man gennemførte selve skattetallet og altså havde den normale 100 pct. udskrivning som grundlag, også havde en såkaldt normaliseret grundskyldpromille, 7,5, som jeg før nævnte for Københavns vedkommende. I mellemtiden ser man, at der for den egentlige kommuneskat er blevet tale om en normalisering på omkring de 120 pct., forsåvidt angår den personlige skat, og en nogenlunde tilsvarende stigning i de 7,5 promille er det, der motiverer tallet 8,7, som nu foreslås som grundlag for den nye beregning af grundskyldpromillen.

Man er enig om, at loven på dette område skal have virkning tilbage til 1. april 1955, for, som man siger, det er det tids-

[Urban Hansen.]

punkt, hvor det nye grundlag blev skabt. Det vil give Københavns kommune en merindtægt for det pågældende år på 1,3 mill. kr. På de to andre områder får den først virkning fra 1. april 1956, men virkningen af ændringerne indenfor alle tre områder vil for det førstkommende år, regner man, blive en merindtægt for Københavns kommune på omkring 4,3 mill. kr.

Jeg har prøvet at undersøge, hvor stor forskellen ville være blevet, om man i 1953, da loven sidst var til revision, havde godkendt det forslag, der dengang var antydet fra Københavns kommune, og som altså gennemføres nu. Det viser sig, at hvis man bruger både det nye grundlag for indekstallets anvendelse, den anden grundskyldpromille og endelig tager i betragtning den større indregnede procentdel for pensionsudgifter, så ville Københavns kommune i 1953—54 have fået 1,8 mill. kr. mere og i 1954—55 2 mill. kr. mere, altså omtrent 4 mill. kr. mere, end tilfældet nu har været. Det kan naturligt give anledning til, at man ikke mindst fra storbyens side siger, at der var grund til at gå endnu dybere; navnlig vil jeg henvise til, hvad jeg sagde om vejudgifter og biblioteksudgifter — men på den anden side har man ønsket at nå frem til en forligsordning, der kunne muliggøre en vedtagelse her i tinget, og det er forklaringen på, at man har sagt ja nu.

Jeg skal på min gruppes vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Paabøl: Da det foreliggende lovforslag er i nøje overensstemmelse med det udkast, som er udarbejdet af den voldgiftsret, der blev nedsat i henhold til 1937-lovens § 17, og da der i denne voldgiftsret, hvor også hovedstadskommunerne er repræsenteret, er opnået enighed, således at altså de tre interesserede kommuner er enige om den ordning, som foreslås, kan jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til vedtagelse. Under hensyn til, at hele skatte-lovgivningen, derunder også byrdefordelingen mellem stat og kommuner, er i støbeskeen, finder vi det også rigtigt, således som det er foreslået, at udskyde den endelige revision af loven til folketingsåret 1958—59, og der er derfor formentlig ikke på inde-

værende tidspunkt anledning til at inkludere sig på en nærmere gennemgang af detaljer.

Aksel Møller: Det er et godt princip, at vi her ved første behandling af lovforslagene kan nøjes med at udtale os i almindelighed om lovforslagenes indhold og formål. Det ville nemlig i virkeligheden være en meget hård belastning både for ordførere og andre talere, om man skulle gå i enkeltheder med hensyn til den udligningslovgivning, som nu i næsten en snes år har eksisteret for de tre oprindelige hovedstadskommuner. Man kunne måske også til en vis grad trøste sig med, at dette problem er blevet behandlet så tit i det høje ting ved de gentagne revisioner, at principperne må anses for at være anerkendt, men det ville være en trøst, som ikke havde meget hold i virkeligheden. Sagen er nemlig den, at en væsentlig del af de principper, hvorpå denne lovgivning bygger, i virkeligheden aldrig er blevet særlig estimeret i nogen af de tre kommuner, som er inde under denne lovgivning. Det er i alt fald farligt at tro, at der ikke er uløste problemer i denne sag, at der ikke er mere at tale om. Der er meget mere at tale om, men forholdet er uægtelig det, at når forslaget er fremsat af den højtærede indenrigsminister på baggrund af, hvad de tre kommuner og et formandskab nedsat af den højtærede indenrigsminister har anset for forsvarligt endnu et stykke tid, så ville det vel nok være noget dristigt nu at underkaste ordningen en helt ny og gennemgribende revision. Når man ved revisionen er blevet ved det, lovforslaget her omfatter, er det, fordi byrdefordelingen mellem stat og kommuner i virkeligheden befinder sig i støbeskeen, og det er klart, at en ændring i udgiftsfordelingen mellem staten og kommunerne ikke kan undgå, hvis den skal få nogen særlig betydning, at få indflydelse på den lovgivning, der her er tale om.

Forøvrigt har det været denne lovgivnings skæbne, at der altid har været et og andet, den har måttet vente på. En gang var det: Hvad finder hovedstadskommissionen ud af? Nu er det: Hvad sker der med byrdefordelingen? I denne bemærkning må man ikke se nogen utilfredshed hos mig med, at man dog er nået til det resultat, at så længe dette spørgsmål befinder sig på dags-

[Aksel Møller.]

ordenen og man formoder, det vil finde en løsning inden så forfærdelig lang tid, er det klogt også for denne lovgivnings vedkommende at afvente denne løsning. Nu er forslaget jo heller ikke af evigheds karakter; ordningen skal tages op til revision senere. Regnskabsåret 1958—59 bliver det sidste, for hvilket loven skal virke, og noget videre må vi vel være kommet til den tid med hensyn til afklaring af problemet om forholdet mellem stat og kommuner.

Jeg ved ikke, om jeg bliver misforstået, når jeg siger, at det vist ikke har været meningen med voldgiftsretten at søge specielt efter retfærdighed i forholdet mellem kommunerne. Man søgte efter en praktisk løsning, som kunne føre til, at Københavns kommune, som unægtelig i mange henseender er svagt stillet, kunne få et højere udligningstilsvær end det, den hidtil har haft. Men dermed er jo også sagt, at i det øjeblik der sker en forandring af den almindelige lovgivning, så må det også kunne få den virkning, og det fremgår af voldgiftsrettens stilling til sagen, at hele spørgsmålet kan tages op påny.

Jeg minder i denne forbindelse om et problem, der i den sidste tid synes at være blevet særlig aktuelt, nemlig spørgsmålet om erhvervsskattens skæbne i den kommende tid. Der er vistnok en almindelig opfattelse af, at erhvervsskattelovgivningen har overlevet sig selv, men på den anden side tror jeg ikke, man sådan uden videre kan afskaffe erhvervsskatten. Det vil utvivlsomt blive nødvendigt at finde andre udveje for at forhindre, at der sker en yderligere forarmelse af Københavns kommune. Man bør jo huske, at Københavns kommune i stadig stigende grad overtager den opgave at holde betydelige arealer til fælles brug for det samlede hovedstadsområde. Jeg tror derfor, man må gøre sig klart, at en ophævelse af erhvervsskatteloven vil få indflydelse på den lovgivning, vi her beskæftiger os med, og den vil utvivlsomt stille krav om, at udligningsordningen revideres og kommer til at omfatte også andre dele af hovedstadsområdet, end den omfatter i dag. Den opgave, som Københavns kommune har, og som naturligvis er en opgave, som man ikke i det lange løb kan overlade til denne kommune at være alene om — og det har

man forsåvidt heller ikke gjort, som både erhvervsskatteloven og denne udligningslovgivning har givet Københavns kommune ikke ubetydelige beløb fra naboerne — den opgave, som Københavns kommune har på alles vegne, motiverer, at man ad en eller anden vej — og her går vi altså ad den siden 1937 prøvede — bidrager til Københavns kommune. Denne opgave kan imidlertid efter min mening også finde en løsning ved, at visse byrder løftes fra Københavns kommune og lægges over på et fællesskab. Jeg tænker på, hvor nyttigt det vil være, om man virkelig når til vejs ende med en lovgivning, der ordner trafikproblemerne i hele hovedstadsområdet på en sådan måde, at denne store og for Københavns kommune meget kostbare opgave ikke skal hvile alene på denne kommune.

Der findes også andre områder, hvor det vil være naturligt at søge at løse problemerne i et fællesskab. Det kan dog vist ikke i det lange løb blive ved at være, som det er med vandindvindingsrettighederne og den måde, hvorpå de hidtil er blevet styret. Jeg tror ikke, man kan bebrejde Københavns kommune de priser, der tages for vandet, men det må dog vel med nogen ret kunne kaldes urimeligt, at de andre kommuners vandindvindingsrettigheder er blevet stærkt begrænset, og at Københavns kommune er alene om at skulle skaffe penge til den meget betydelige investering, som vandindvindingen efterhånden kræver.

Jeg har villet nævne disse eksempler som et udtryk for, at efter min opfattelse ligger fællesskabet i hovedstaden naturligere, hvis man beskæftiger sig med en løsning opgave for opgave af de sager, som i realiteten indgår i det fællesskab, hovedstadsområdet efterhånden er blevet.

Gennemførelsen af det lovforslag, vi her beskæftiger os med, vil altså betyde, at Københavns kommune fra Frederiksberg og Gentofte kommuner i fremtiden får et større tilsvær end hidtil. Det er mit håb, at det vil vise sig, at disse midler kan bidrage til at klare en del af Københavns kommunes vanskeligheder. Det er klart, at en fortsættelse af udligningslovgivningen må føre til, at andre dele af hovedstadsområdet drages ind under den, ikke mindst når det sker samtidigt med, at de fritages for den byrde, som erhvervsskatten er.

[Aksel Møller.]

Når en lov om en sådan udligningsordning skal skrives, er det mit håb, at et meget væsentligt princip, som findes i den nugældende ordning af udligningen mellem hovedstadskommunerne, bevares også fremover, nemlig det, at der er tale om en indtægtsudligning mere end en udgiftsudligning. Det ærede medlem hr. Urban Hansen ønskede, at lovforslaget mere skulle tage karakter af en udgiftsudligning. Jeg er principielt uenig med ham i dette synspunkt. Der er nemlig ikke noget så irriterende og for folkestyret så demoraliserende som at skulle betale regningerne for andre. Jeg tror, enhver vil være enig i, at det naturlige er, at udligningen bygger på et indtægts-synspunkt fremfor på et udgiftssynspunkt, og jeg tror også, at det i det lange løb vil være bedst for alle kommuner, om dette princip fremover vil blive fastholdt.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne tilsige den højtærede indenrigsminister, at dette lovforslag vil blive velvilligt og hurtigt behandlet.

Rager: Når jeg kan anbefale dette lovforslag til vedtagelse, er det på ingen måde, fordi jeg er tilfreds med dets indhold. Det er det, vi kan få i øjeblikket, kan jeg forstå, men det er ikke på langt nær tilfredsstillende.

Den tidligere taler sagde, at det hvilede på en indstilling, som de tre kommuner var enige om: Jeg ved ikke, hvorfra man har den idé, for Københavns borgerrepræsentation har ikke haft lejlighed til at udtale sig. København har haft et forhandlingsudvalg, og det forhandlingsudvalg er blevet enigt med forhandlingsudvalg fra de andre kommuner, men overborgmesteren eller magistraten har ikke fundet anledning til at orientere Københavns borgerrepræsentation eller til at spørge borgerrepræsentationen om dens mening. Jeg mener, at under et kommende udvalgsarbejde må det være naturligt, at udvalget enten selv eller gennem ministeren anmoder borgerrepræsentationen i Københavns kommune om en udtalelse om, hvorledes borgerrepræsentationen ser på det forslag, som er lagt frem her.

Jeg noterede mig med glæde en række af de udtalelser, som det ærede medlem hr. Aksel Møller fremsatte, og som viste en forståelse af Københavns kommunes pro-

blemer, som vi ikke er vant til dér. Jeg tror, det ærede medlems virke som indenrigsminister har gjort hans sind opladt for vanskelighederne. Det er udmærket, at vi får en så kraftig og sagkyndig støtte, vi, der mener, at Københavns kommune på så mange områder er forfordelt, og jeg håber på fortsat hjælp fra det ærede medlem.

Det ærede medlems egen kommune vil jo også komme til at stå overfor mange vanskeligheder og svære problemer i den kommende tid, og jeg vil gerne tilslutte mig det spørgsmål, som det ærede medlem rejste: Er det nu nok, at vi foretager udligningen mellem København, Frederiksberg og Gentofte? Skal vi ikke længere ud, skal ikke flere af Storkøbenhavns kommuner med? Dette problem må man snarest muligt tage op til undersøgelse, således at det i hvert fald bliver løst i løbet af et par år. Jeg gør opmærksom på, at denne udligningslov kun er et af de problemer, der ligger for. Der er også mange andre spørgsmål. Jeg minder om spørgsmålet om hospitalsudgifterne. Jeg vil pege på fordelingen af motorafgifterne, jeg vil pege på Københavns afholdelse af en del af overøvrighedsudgifterne — for blot at nævne nogle enkelte eksempler.

Jeg havde jo ønsket, og det har jeg givet tilkende i en tale ved finanslovforslagets første behandling, at borgerrepræsentationen havde fået lejlighed til sammen med medlemmer af magistraten at forhandle med indenrigsministeriet, eventuelt med finansministeriet, om en ordning af forholdene, og jeg forelagde også et dertil sigtende forslag i borgerrepræsentationen, men af en eller anden uforklarlig grund, forekommer det mig i hvert fald, havde den socialdemokratiske gruppe dér ikke interesse i at få problemerne drøftet; man ville ikke være med til det udvalg, fordi, som ordføreren, det ærede medlem hr. Urban Hansen, der også er ordfører her i dag, sagde, budgetudvalget allerede i fjor har rejst disse spørgsmål overfor magistraten, og det første, man har gjort i år, er at spørge magistraten, hvordan det går. Derfor ville de ikke have noget andet udvalg. Fra magistraten foreligger der mig bekendt endnu ikke noget svar. Jeg beklager den passivitet, der på den måde er udvist i disse spørgsmål, en passivitet,

[Rager.]

der er dyr for Københavns kommune. Det er undertiden blevet sagt, at Københavns kommune kræver meget. Nej, Københavns kommune kræver ikke meget, men een ting vil vi meget gerne have: en gennemgang af forholdene, så Københavns kommune kan blive retfærdigt behandlet.

Regeringen fremsatte for nogen tid siden et lovforslag vedrørende privatbanerne. Ifølge dette lovforslag vil staten overtage 85 pct. af reguleringstillægget til pensionsudgifterne. Jeg gør i den forbindelse opmærksom på, at Københavns kommune også har nogle privatbaner; de går her i gaderne og kaldes ganske vist for sporvogne, men de virker i mange henseender som privatbaner. Det er mærkeligt, at man ikke i forslaget har taget hensyn til dette forhold, men jeg går jo ud fra, at når andre kan få 85 pct. i tilskud til pensionerne, vil Københavns kommune også kunne få det. Det ærede medlem hr. Aksel Møller, der som borgmester på Frederiksberg ved, at hans kommune er med til at betale til disse pensioner, vil sikkert støtte mig i den betragtning, jeg her fremsætter.

Jeg beklager, at jeg ikke med større varme har kunnet gå ind for det fremsatte lovforslag; jeg ville gerne have været i den situation, at jeg kunne gøre det, for så havde det været et forslag, der ganske anderledes gav Københavns kommune, hvad den har fortjent.

Det ærede medlem hr. Aksel Møller udtalte håb om, at færdselskommissionens arbejde vil føre til gode resultater, og det ærede medlem pegede iøvrigt på, at de forskellige problemer kommunerne imellem bedst løses stykkevis. Ja, det ærede medlem fik jo i sin ministertid nedsat en færdselskommission, men ellers nåede det ærede medlem som minister jo aldrig andet end at få gennemført et lovforslag, hvorefter vi har fået så mange borgmestre i Københavns omegn, at det er helt utroligt. Men det kan jo være, den nuværende højtærede indenrigsminister vil fortsætte denne stykkevis reformering; i så fald ville jeg egentlig gerne spørge — og det vil den højtærede indenrigsminister måske kunne udtale sig lidt om —: Hvad er det første, vi kan vente? Er det noget, som kan hjælpe på Køben-

havns kommunes dårlige stilling? For vi trænger til det.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Må jeg takke de ærede ordførere for tilslutningen til lovforslaget. Selvom der er fremsat kritiske bemærkninger, må jeg nok tage de faldne udtalelser som udtryk for tilslutning.

Jeg vil også gerne takke voldgiftsretten og dens formandsskab, som har gjort det forberedende arbejde. Det væsentligste resultat af formandsskabets arbejde blev jo dette, at man mener, den revision af udligningsordningen, der bør foretages, må udskydes nogle år, indtil folketingsåret 1958—59. Der er heller ikke tvivl om, at vi i disse år er inde i en stærk udvikling og kan påpege en række opgaver, som bør tages op i forbindelse med spørgsmålet om udligningen mellem hovedstadskommunerne. På et enkelt område har voldgiftsretten dog altså ment at man allerede nu bør foretage visse ændringer i udligningsloven, således at udligningen blev ført, skal vi sige nærmere henimod det, som voldgiftsretten følte var det retfærdige.

Jeg ved ikke, om der skal nedsættes et udvalg til behandling af lovforslaget. Hvis det bliver tilfældet, kan vi selvfølgelig der nærmere drøfte de synspunkter, som her er blevet fremført.

Rager: For en ordens skyld vil jeg bare sige, at jeg ikke på nogen måde blev skuffet, fordi den højtærede indenrigsminister ikke svarede på mit spørgsmål om, hvilket forslag der bliver det næste med hensyn til ordningen af de storkøbenhavnske kommuners indbyrdes forhold. Jeg havde nemlig ikke troet, at den højtærede minister på stående fod kunne svare derpå, men jeg forstår på den anden side, at under udvalgsbehandlingen vil den højtærede minister lægge det frem for os.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Rager: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i borgerlig straffelov (om løsladelse på prøve m. v.).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1269, fremsættelsen i tidenden sp. 2488).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Edel Saunte: Dette lovforslag synes mig at løse et af de praktiske problemer, som længe har beskæftiget folk, der arbejder i straffelovgivningens tjeneste. Det er givet, at den nuværende formulering af bestemmelsen om prøveløsladelse ofte har virket uheldigt. Den er meget stiv i sin udformning, og hvis man, således som det foreslås her, kunne nå frem til større frihed i bedømmelsen af, hvornår prøveløsladelse kan finde sted, er der for mig ingen tvivl om, at man vil kunne hjælpe resocialiseringen et godt stykke fremad. Jeg kan altså som helhed sige, at det efter min mening er et forslag, som vil tjene samfundet og de mennesker, der forser sig imod samfundets love, til lige megen gavn.

Når jeg har sagt dette, vil jeg også gerne have lov til at sige følgende. Blandt jurister, ikke mindst blandt de høje ministeriers embedsmænd, kommer man meget ofte med nedsættende bemærkninger om folketingets evne til klart og tydeligt at forme en lovtæst; men jeg tror alligevel, man skal lede længe efter en lovtæst, formet af folketinget, som er så komplet uforståelig som § 3 i det foreliggende lovforslag. Selv trænede jurister bliver nødt til at efterse bemærkningerne til lovforslaget for blot at gætte, hvad der egentlig kan være meningen med denne paragraf. Det mystiske ord „dette“, hvormed man afslutter det foreslåede nye stk. 5, er ganske uforståeligt for almindelige mennesker, og jeg tror, folketinget må have lov til at sige, at dér har ministeriets embedsmænd været mindst lige så uheldige, som vi nogen gang har været. Jeg håber, vi vil være i stand til i et udvalg at finde en formulering, der dog er nogenlunde forståelig for almindelige mennesker.

§ 6 i lovforslaget går ud på, at borgerlig straffelovs § 289 ophæves. Jeg tror, dette er rigtigt. Jeg tror, at det pågældende tilsyn kun har været til gene for folk og i

virkeligheden aldrig til gavn. Det er muligt, det kan være til politimæssig behagelighed; jeg skal ikke bestride, at man på den måde kan holde kontakt med folk, der har været flere gange straffet; men jeg tror bestemt, at man derved forringer deres mulighed for at falde til i samfundet. Det er utallige gange, man som forsvarer hører folk komme og klage over denne bestemmelses praktisering. Utallige gange er folk, som har prøvet at skaffe sig et ærligt erhverv efter udstået straf, blevet jaget væk fra deres stillinger på grund af denne anmeldelsespligt. Det kan gå i København, hvor folk kan anmelde sig, uden at hele byen ved det, men så snart vi kommer ud i en mindre samfundsdel, vil resultatet uvægerligt blive, at hele byen snakker om det og spørger: Hvad skal han dér — hvad skal hun dér? Derfor tror jeg, at hvis det virkelig er vor mening, at resocialiseringen skal komme til at betyde noget, må vi af med denne bestemmelse, og jeg takker meget for lovforslagets § 6 om, at den skal ophæves — den paragraf er jo så klar og letforståelig.

Helga Pedersen: Bestemmelserne i §§ 1—5 i det foreliggende lovforslag bør vurderes under hensyntagen til den udvikling i fængselsvæsenet eller — om man vil — i fangebehandlingen, som har fundet sted i den sidste snes år og da navnlig i tiden efter den anden verdenskrigs slutning.

Kun de færreste af dem, der ikke gennem deres daglige arbejde har forbindelse med fængselsmyndighederne og disses arbejde, er imidlertid fortrolige med den ændring i behandlingsmetoderne, som har fundet sted, og det kan ved en lejlighed som denne, hvor et bredt kendskab til forholdene var ønskeligt, forsåvidt beklages, at hele vort fængselsvæsen, om jeg så må sige, er næsten ukendt i lovgivningen og hviler på regler, der er givet ved kgl. anordninger, bekendtgørelser og cirkulærer fra administrationen og som sådanne i det store og hele er ukendte for den lovgivende magt.

Den moderne fangebehandling — resocialiseringsbestrebelsene, som man kalder det — er jævnlige blevet kritiseret, men jeg tror alligevel, den har stået sin prøve, og at flertallet af befolkningen i dag anerkender dens nødvendighed og hensigtsmæssighed. Således også i mit parti, og vi vil derfor